

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ה' כסלו תשפ"ב | דף היומי בבלי: ראש השנה לא | דף הכולל: ביצה כה.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תרנ"ה עד תחילת סימן תרנ"ו.
מוסר: חובת השמירה - מתחילת פרק ט' עד "עיקרו של דבר".
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פתיחה עד סוף הפתיחה

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

כחה של תפילה – סיפורה המרגש של אם יהודיה | האבא הגיע בחלום: "תראי, זה החתן שלך" |
"השכן הבלתי מתחשב הציל את חיי" – מאורע מדהים מלפני מספר שבועות | 2268

הסיפור היומי

השכן התעצל לפנות את שקית האשפה, והניח אותה בפתח הבניין...

והיתה לזה סיבה מספיק טובה... | מעשה של השגחה פרטית שאירע בעש"ק פר' לך תשפ"ב

ויהי בעצם היום, אחר כמה שעות הוצרך 'הבחור' לתקן דבר מה בביתו, ולצורך זה נצרך לעמוד מחוץ למעקה, ומחמת שלא מצא מנוח לכף רגלו נפל מגובה של קומה ומחצה עד לארץ ונשברה ידו, אך בראשו לא נחבט כלל כי נפל בדיוק על שק האשפה... ולא עוד אלא שלאחר מעשה נודע כי מתחת ה'אשפה' היתה אבן גדולה וחדה, ומי יודע מה היה קורה לו אילו היה ראשו היה נחבט באותה אבן רח"ל...

ללמדנו כי גם 'אשפה' המפריעה יש בה פתח הצלה, ואותו שכן שהניח את הזבל שם היה שלוחא דרחמנא להצילו מ... וזו היא עבודת החיים של איש יהודי להתחזק באמונה יתירה ולדעת שכל העובר עליו הן לטב והן למוטב הכל הוא ברצון הבורא ית"ש ולטובתו האמיתית. בעלי הרמז נתנו רמז לדבר בלשון הכתוב (תהילים כג ג) 'ינחני במעגלי צדק', שתיבת ינחני נקראת גם מתחילתה לסופה וגם מסופה לתחילתה, ללמד שבכל מצב שהוא, הן כשנראה שהדברים מתנהלים ב'ישר' ואף כשנראה שכל ההנהגה היא 'להיפך'... תמיד הקב"ה ינחני במעגלי צדק,

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א:

הרי לפניכם מעשה שהיה בעש"ק פר' לך תשפ"ב, וכפי שנשלח באגרת מבעל המעשה - בחור חשוב מתושבי ע"ת בית שמש יצ"ו.

הלה חזר מהישיבה לבית הוריו והבחין בפתח הבניין ב'שק אשפה' מוטל על הארץ, והיות ומטבעו הינו אסטניסט גדול, וכל לכולך מוציא אותו משלוות הנפש, וגם הכיר ב'טביעות עין' 'אי מזה באת' - מאיזה בית מוצאו, על כן מיהר ועלה לבית דירתו של השכן המשליך, וטענתו בפיו, על מה עשית ככה, מדוע החלטת לפנות 'זבלך' לרשות הרבים, מן היושר ושורת הדין נותנת ש'התכבדו מכובדים'... רדו נא למטה ופנו אשפתכם לתוככי ה'צפרדע' (כינוי לפחי אשפה הנמצאים ברחובה של עיר).

אך השכן שלא אבה לשמוע לדברי השופט... פטרו בתירוץ דחוק שהוריד בידו שני שקים, ולא היה כח בידו להשליך שניהם כאחד, ולכשירחיב ה' כח ומח יטפל בזה, והלך הבחור ממנו בחרי אף...

ופרטותיה לבל יסע כשור מועד 'וינגח' באחרים הנוסעים לצידו ובהולכי הרגל... כיו"ב הם הנסיונות, מקצרים את המרחק שבין לבין אביו שבשמים, שע"י העמידה בנסיון 'קופצת לו הארץ' ומתקרב מאד אל השי"ת, אבל על האדם לדעת מתחילה כיצד נוהגים בזמן נסיון שלא יצא מכשול ותקלה מתחת ידיו...

הכל בהשגחה עליונה להביאו לטוב הנצחי ולהנחותו במעגלי צדק.

בדרך משל דימו את הקשיים העוברים על האדם ל'רכב' (קאר) אשר תכליתו לערוך 'קפיצת הדרך', להביא את האדם למחוז חפצו במהירות פי כמה וכמה בהליכתו ברגליו, אמנם בטרם יגש אל המלאכה לנהוג בה עליו לדעת היטב את כל כלליה

פרשת השבוע

**יום אחד ראיתי יהודי עם חליפה שחורה וזקן
חולף ברחוב שלנו. רצתי אליו, מופתעת מעצמי,
והתחננתי על נפשי: 'הרב!' הוא סובב את ראשו,
מופתע. אולי הייתי הראשונה שקראה לו 'רב'...**

כחה של תפילה

מסמרים את שערי.

'הרב' המתין רגע, ליטף את זקנו, נבוכ. 'ודאי הוא חוכך בדעתו איזו קבלה לבקש ממני, חשבתי בלבי, אך הוא לא ביקש ממני דבר מכל מה שציפיתי שיבקש. 'את רוצה שילדיך יוותרו יהודים?' הוא שאל, 'תתפללי!'

התביישתי לומר לו שאיני זוכרת מתי פתחתי סידור, אם בכלל. איני יודעת כיצד מתפללים! 'אה... איך אתפלל? מה אומר?', שאלתי ככלי מלא בושה.

'מדי מוצאי שבת, לאחר שבעלך מבדיל על היין, קבעי לך זמן קבוע בו תתפללי. פשוט תבקשי מהשם שילדיך יישארו יהודים', ענה.

'הה... רבי!', נבוכותי, 'אני לא יודעת מה הנוסח לתפילה זו, והעברית שלי עוד מגומגמת. אנחנו רק שלוש שנים בארץ.'

הרב ענה לי בבטחה: 'זה בסדר גמור, את יכולה להתפלל אפילו באנגלית. העיקר שתבקשי מתוך הלב ותתחנני שהילדים שלך יישארו יהודים.'

הודיתי לרב, הוא נעלם מנוף חיי ואני קיימתי את עצתי באדיקות. מדי מוצאי שבת אחר שהבדיל בעלי על היין, התכנסתי בפינת הסלון ושפכתי דמעות כמים שהילדים שלי יישארו יהודים. מעבר לכך לא בקשתי. יותר לא ידעתי לבקש אז. לא ידעתי מהם חיים טובים יותר וכיצד מקיימים אותם, אך לא יכולתי לסבול את המחשבה שילדיי יינשאו לגויים, כפי שקרה לרבות מידידותיי בארצות הברית.

כך המשיכו חיי השגרה שלנו, מעט מסורת, וכל השאר חילוני למהדרין. קידוש, סעודה חגיגית ונסיעה לים, אלו היו השבתות שלנו. אך על תפילת מוצאי השבת לא ויתרתי בכל מצב וזמן.

בחופש הגדול הגיעה קבוצה של כמה מאות בנים תוצרת ארצות הברית, אשר התאחדו למחנה נופש תחת ארגון קירוב מחסידות גדולה מאמריקה. הם בחרו בקיבוץ שלנו, שהיה בו

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא (כה, כא), וברש"י:

ויעתר, הרבה והפציר בתפילה.

"יום אחד בעלותי על קו ארבע מאות ושתיים, התיישבה לצדי אשה הנראית מכובדת, ונראה היה כי היא רוצה לשתף אותי בדבר מה. אנו עורכות היכרות קצרה, והיא מספרת לי סיפור חיים:

'אני חוזרת עכשיו מבית החולים 'מעייני הישועה', הבכורה שלי, שלהבת, ילדה את ילדה השמיני. אני לוחצת את ידה בברכת מזל טוב, מאחלת לה נחת, ותמחה בלבי: מנין מגיע השם 'שלהבת' לאישה שנראית חרדית לכל דבר? וכן, כבר שמענו על נשים הזוכות להביא שמונה ילדים לעולם, מה ההתרגשות הגדולה?

אך המשך סיפורה ענה לי על התמיהות כולן.

בת שיחי, ג'ודי שמה, מספרת: 'גרנו בקיבוץ רחוק אי שם, בדרום הארץ. היינו זוג צעיר, הורים לשלושה ילדים, ולא חסר לנו מאומה. כסף היה, אפילו ברווח. ילדים מוצלחים, מקומות עבודה נחמדים, מעמד חברתי מוצק וגם חיים שיש בהם טעימה קטנה מן המסורת היהודית. מתוך חיי מלאי הטוב, לכאורה, הרגשתי ריקנות. לא ידעתי להגדיר את הרגשתי, אך ידעתי שמהו באורח חיינו אינו תואם את רצון האלוקים מאתנו.

יום אחד, נזכרתי בעובדת היותנו כוהנים, 'אולי ככהנים עלינו להיות טובים יותר? להתנהג ולחיות אחרת מן החיים הנוכחיים שלנו?' המחשבה הזו נקרה בי על אש נמוכה ולא ידעתי מה לעשות עמה.

יום אחד ראיתי יהודי עם חליפה שחורה וזקן חולף ברחוב שלנו. רצתי אליו, מופתעת מעצמי, והתחננתי על נפשי: 'הרב!' הוא סובב את ראשו, מופתע. אולי הייתי הראשונה שקראה לו 'רב'... אז, כל חובש כיפה ועטוי חליפה היה בעיניי רב.

'הרב!' המשכתי וזעקתי, 'אני רוצה שהילדים שלי יישארו יהודים!' המשפט יצא מפי ופתאום הבנתי את פשר הדאגה המנקרת בלבי לאחרונה. אחוזי ההתבוללות עליהם אני שומעת

יצאה לטייל, לראות, לחוש, לגשש ולמשש מקומות מסביב לעולם. נפרדנו בצער ובדמעה, לא ידענו מתי ואיך נשוב לראותה. ואני המשכתי, מדי מוצאי שבת, להתפלל. חודשים חלפו, עקרנו מן הקיבוץ וקנינו דירה נחמדה באחת מן הערים החדריות. הילדים התקבלו למוסדות תורה מן העילית, ורק לבי בכה על שלהבת שלי, שנותרה לה אי שם מרחוק. ויום אחד מלאה סאת דמעתיי. הטלפון צלצל, ו'היא' היתה על הקו, נימת קולה אחרת. 'היכן את?' לאטתי בקול מפרפר, 'בקליפורניה, במדרשה לבנות מטעם ישיבת 'אור שמח'! קרעה שלהבתי את סבך חששותיי.

אור חדש ושמח הציף אותי באותם רגעים. ידעתי שתפילתי לא תשוב ריקם, ולבסוף תתעורר הבת מתרדמתה. זה הסיפור של בתי שלהבת, סימה בת שיחי נרגשת, והיא ילדה זה עתה את ילדה השמיני. כמה סמלי, השלהבת שלי הדליקה את הנר השמיני, בעצם ימי החנוכה...! את מנהגה הקבוע אינה עוזבת ג'ודי. עד היום היא ממשיכה ומבקשת, מדי מוצאי שבת ולא רק, שכל צאצאיה יישארו יהודים. והפעם היא מוסיפה: 'שיהיו יהודים אמתיים, אוהבי השם ויראי אלוקים...!'. אני מתרגשת עמה ומאחלת לה את כל הנחת שבעולם, מאחלת לה עוד שנים ארוכות של אור ואינספור נרות יהודיים שימשיכו לספר את סיפור תפילת אם יהודיה, תפילה אחת שלא שבה ריקם! (הרב חנניה צ'ולק; האמנתי ואדברה)

(אספקלריא)

נוף מדהים ושלווה כפרית, כמקום נופש. מארגני המחנה הזמינו אף את ילדי המקום לבוא ולהשתתף. כיוון שהיינו חמימים כלפי המסורת היהודית, כמו רוב שכנינו בקיבוץ, צירפנו את שני בנינו יחד עם חבורה בת תריסר בנים מגידולי הקיבוץ.

הם חוו יחד עשרה ימי נופש מקסימים ומלאים בתוכן, העשירו אותם בחידושים ופתחו בפניהם אופקים רחבים אל עולם חדש שלא הכירו. ילדי הקיבוץ התלהבו, אך לאט דעכה התלהבותם והם חזרו לשגרת היומיום, אך ילדיי היו שונים מכולם. הם ביקשו ותבעו להיכנס אל מוסדות חינוך - שימשיכו ללמד אותם מן המקום שמדריכי המחנה הפסיקו.

מכאן הם החלו לסחוף אותנו אחריהם אל תהליך מרתק, כובש ולא קל. התקדמותם היתה מהירה ונלהבת ושלנו איטית. כבר היינו 'עמוק' בפנים, בעלי הלך לשיעורי תורה ואנכי לבושה הייתי כנדרש מבת ישראל, רק בתנו, שלהבת, נותרה הרחק מאחור. ככל שביתנו הפך לבית יהודי חם, כואב היה לי יותר על שלהבת. היא היתה קרה ומנוכרת, שידרה אנטי לכל דבר שבקדושה. בתפילת מוצאי השבת שלי הוספתי תפילה אישית ורותחת על שלהבת שלנו. אני המשכתי בשלי, והיא המשיכה בשלה.

ילדיי בגרו, שני הבנים כבר למדו גמרא והתנצחו עם בעלי בהוויות אביו ורבה, תינוק נוסף נולד למזל טוב וקראנו שמו יהודה, בהודיה עמוקה על שקרבנו השם אליו. היינו מאושרים. רק שלהבת העיבה על האושר, דבקה בדרכה בעקשנות חסרת פשר. היא סימה את לימודיה בתיכון, וכדרך רבים מן הצעירים

פרשת השבוע

יום אחד נכנס אחד מבחירי ישיבת סלובודקה, רבי בנימין סוקולובסקי לחנותם, לקנות חפיסת סיגריות, והנה לתדהמתו המוכרת פורצת בקריאה נרגשת "מאמע, מאמע" - ורצה החוצה...

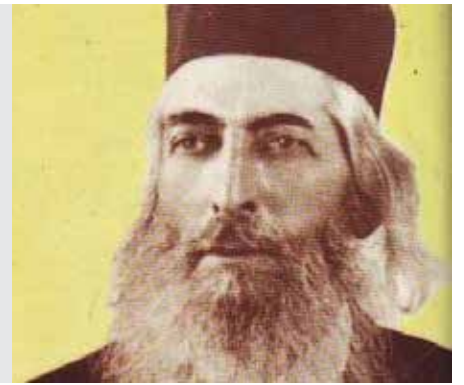
כשהחתן מהחלום הופיע במציאות...

לאחר מאורעות תרפ"ט הגיעה הישיבה לירושלים. יום אחד נכנס אחד מבחירי הישיבה, רבי בנימין סוקולובסקי לחנותם, לקנות חפיסת סיגריות, והנה לתדהמתו המוכרת פורצת בקריאה נרגשת "מאמע, מאמע" - ורצה החוצה.

היא אצה רצה לביתם שבקומה מעל החנות, בקוראה נרגשות: "אמא, הבחור הגיע!". עוד באותו הלילה נחגגו האירוסין! לימים סיפרה, שהיא תלתה את מה שאביה בא בחלום, כדי לשמור עליה. רוב בני משפחתה עזבו את הדת והם פיתו אותה ללא הרף - בואי אלינו לקיבוץ, עזבי את חיי העניות בירושלים, בואי, כדאי לך, יהיו לך חיים טובים... והיא עמדה, נערה בודדה יתומה, כצוק איתן מול כל הפיתויים.

(נר לשולחן שבת)

סיפר ידידי הרה"ג י' ב' מעשה מופלא אשר מסופר במשפחתם הירושלמית: סבתו הצדקנית רחל היתה יתומה מאב. בגיל חמש עשרה נגלה אליה בחלום אביה, הגאון רבי יוסף יונה שולזינגר, ולידו ניצב בחור, ואביה אומר לה: "ראי, זה הבחור שלך!". החלום היה נראה לה מאד משונה. היא היתה נערה ירושלמית, שהיתה בטוחה שחתנה יהיה עם לבוש ומראה ירושלמי. הבחור בחלום היה הדור בלבושו ובמראהו ונראה כבחור סלובודקאי. הדבר היה נראה מופרך, אבל כך אבא אמר... עברו השנים, היא הגיעה כבר לגיל עשרים וארבע, ואותו בחור מהחלום לא נראה... היא חיכתה. 'אבא אמר לי בחלום'... היתה להם חנות מכולת בירושלים. בשנת תרפ"ג עלתה ישיבת סלובודקה לארץ ישראל וקבעה את מקומה בעיר חברון.

**הרב הרמן החל לבכות לפני האורח: "תרחם עליי!!!
תישאר פה". האורח נשאר, והרב הרמן הגיש לפניו
ארוחה. לאחר שאכל ושבע, הביע את פליאתו
לפני מארחו: "אבל כבוד הרב, למה בכית!?!..."**

להפוך את המקבל לנותן

מילצקי (בנו של הגה"צ רבי חייקל מילצקי), שהיה אב ב"ד חשוב בירושלים.

פעם אחת הוא נצרך לטלפון בשעה מוקדמת בבוקר, ולא היה נעים לו להטריח את הגאון ר' משה יוסף, אך לא היתה לו ברירה אחרת והוא התקשר דרכו. והוא התנצל כמה וכמה פעמים. אמר לו ר' משה יוסף: יישר כח! אתה הצלת אותי.

על מה יישר כח? תמה. אמר לו: אבא שלנו ר' חייקל אמר לנו, שלא נאכל ארוחת בוקר לפני שנעשה שלש טובות ליהודים. היום עשיתי רק שתיים, ועוד לא יכולתי לאכול כי לא עשיתי את השלישית. אבל כעת אני יכול ללכת לאכול...

מספרים על הסבא מסלבודקא שכשנפטר בנו הג"ר משה פינקל, שהיה מראשי ישיבת סלבודקא, היה זה בשבת או ביום טוב, והסבא שתק עד מוצאי היום. במהלך היום רצו לשמח את הסבא, אז סיפרו לו טובות שקורות אצל אנשים אחרים. אתם שומעים איך משמחים את הסבא מסלבודקא?... לספר לו שהשני מצליח. פלוני התארס, פלוני קיבל דירה, לפלוני טוב. זה מה שהחיה את נפשו!!!

הגאון ר' הירש קופשיץ זצ"ל שאל פעם את הילדים שלו מה נקרא אדם טוב? אמרו לו אדם שעושה הרבה טובות. אז הוא אמר: זה נקרא אדם שעושה טובות. אבל מהו 'אדם טוב'? אדם שרואה שלשני טוב והוא שמח...

(ארוחת חיים)

שח הגה"צ רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי שליט"א: יש סיפור נפלא על הרב הרמן חותנו של הגאון ר' חיים פנחס שיינברג זצ"ל. הוא היה מהדר מאד במצוות הכנסת אורחים, וביתו היה פתוח לכולם. פעם אחת, בשעה שתיים וחצי בלילה, דופק אצלו יהודי. הוא מיהר לקום ממיטתו ורץ לפתוח את הדלת, אולי זה פיקוח נפש. הוא שואל אותו מי אתה? אז הלה אומר: באתי לאכול ארוחת ערב, אבל אם אתה ישן אז אני לא רוצה להפריע... פשוט אמרו לי שיש פה אוכל כל הזמן, אז באתי.

הרב הרמן התחיל לבכות לפני האורח, תרחם עליי!!! תישאר פה... ולמעשה הוא נשאר ואז הוא נתן לו הרבה אוכל בעין יפה. לאחר שהאורח אכל ושבע הוא שואל אותו: אבל כבוד הרב, למה בכית?...

אמר לו: תבין, אני יהודי פשוט. אני אבוא אחרי מאה ועשרים וארצה להיכנס לגן עדן. אך יגידו לי למה שנכניס אותך, מי אתה... אבל אני אגיד להם, מעולם לא נעלתי את הדלת שלי בפני יהודי! מתי שיהודי רצה להיכנס - תמיד הוא יכל. ויש מידה כנגד מידה. אם אתה תהיה הראשון שהדלת היתה נעולה בפניך - הפסדתי את כל הגן עדן שלי!!! זה נקרא לתת לשני את ההרגשה שהוא זה שעושה לך טובה.

ועוד מסופר על הרב משה טורק זצ"ל, כשבזמנו, לא היו הרבה טלפונים, וכל פעם שהוא רצה לשוחח עם מחותנו מירושלים - הוא היה מתקשר דרך הטלפון של שכנו הגאון ר' משה יוסף

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

שתיקה בשעת התפילה - סגולה לפרנסה בשפע

תחרישון: 'ה' ילחם לכם' - ה' יתן לכם לחם ופרנסה, אולם 'ואתם תחרישון' - אתם מצדכם צריכים להחריש ולשתוק בשעת התפילה.

ופעם, בעת שהתחוללה מלחמה בארץ ישראל, השתמש ה'בית ישראל' באמרה זו לענין המלחמה: 'ה' ילחם לכם' - את מלחמתכם, אבל 'ואתם תחרישון' - שלא תדברו שיחת חולין בביהכ"נ. (הס בהיכל קדשו).

(גיליון קדושת בתי מקדש מעט)

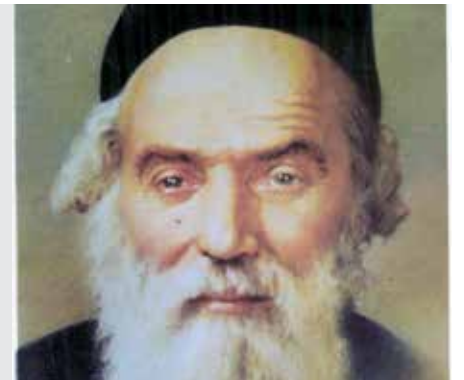
פעם נכנס אברך בעל משפחה אל האדמו"ר ה'בית ישראל' מגור זצ"ל ותינה בפניו את קשייו: 'מזה כמה שנים שהמצב הכלכלי בביתי דחוק ביותר, הפרוטה אינה מצויה בכיסי, אינני רואה ברכה ביגיע כפי, והנני מתקשה לפרנס את ילדי ובני ביתי. יברכני נא הרבי שאזכה לפרנסה בשפע.'

השיב לו הרבי: 'קבל על עצמך להיזהר מלדבר בשעת התפילה, וכן תשגיח על ילדיך שלא ישוחחו בשעת התפילה, וה' יעזור שתהיה לך פרנסה ברווח.'

ואכן, מובא בספרים לפרש את הכתוב 'ה' ילחם לכם ואתם

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

מה נחשב ל'דברים ניכרים ממש' שעל דם מותר להאמין לסיפור לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

מתוך דברי התנצלותו שהדבר הוא אמת, מותר להאמין ולקבל את דברי הגנאי.

אופן נוסף: כגון אם נפל חשד על כמה אנשים ששהו בבית אחד, ונגנב חפץ כלשהו, ואחד מהם בוודאי הוא הגנב, אלא שעל כולם לא היה שום דבר הניכר כלל ובחזקת כשרים הם לגמרי, ועל אחד מהם יש דבר הניכר קצת שהוא הגנב, נחשב כדבר הניכר ממש.

אמנם, גם ההיתר לקבל 'דברים הניכרים' - "אינו מועיל רק לענין זה שעל ידי זה יהיה מותר להאמין בעצמו את הדבר שמספרין לו. אבל לענין לילך אחר כך ולספר דבר זה לאחרים, לא מהני, דלא עדיף מאם ראה בעצמו דבר גנות על חברו, שאסור לספר אחר כך לאנשים..." ומוסיף ה'חפץ חיים': "ודע עוד, דבכל אופן אסור לסמוך על היתר זה של דברים הנכרים ממש, לא להפסידו על ידי זה בממון או להכותו".

הסעיפים הנלמדים היום (הלכות לשון הרע כלל ז' סעיפים א-יב) עוסקים באופן השלישי שבו מותר מעיקר הדין להאמין ללשון הרע, כאשר יש דברים הניכרים שהסיפור אמת. גם בהיתר זה רבים הסייגים, עד שכמעט הוא אינו מצוי למעשה.

כותב רבנו: "ודוקא אם הם ניכרים ממש, דהיינו שהם מגיעות לענין הסיפור, וגם ראה את הדברים הניכרים בעצמו. אבל אם הם רחוקים מזה, רק הוא כעין דבר הניכר קצת, או שלא ראה את הדברים הנכרים בעצמו רק שמען מפי אחרים, אין לו בזה שום יתרון כלל".

דוגמא ל'דברים הניכרים' שמחמתם מותר להאמין לסיפור ששמע [כאמור, רק כשאי אפשר לדון לכף זכות, ובשאר התנאים המוזכרים לעיל] כתב ה'חפץ חיים' לעיל, שאם המספר סיפר את הלשון הרע בפני הנידון, והנידון מנסה לתרץ את עצמו, וניכר

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? dirshu@dirshu.co.il שלח מייל ל-

מדוע השתטח רבי חיים מוולוז'ין מלא קומתו על שדה מריבה והיטה אוזנו לאדמה?

ראש השנה דף לא

לה' הארץ ומלואה

וכך בסיום עוד יום של דיונים אמר לפתע מרן רבי חיים, ברצוני לנסוע ולראות את חלקת האדמה עליה אנו דנים, אנא התלו אלי לנסיעה, בקש רבי חיים מבעלי הדין. מבוקשו של רבי חיים התמיהה את בעלי הדין שלא הבינו כלל את התועלת שבדבר, וכך יצא ר' חיים ואילו התלו שני בעלי הדין ויצאו מחוץ לעיר לבדוק את חלקת האדמה, בהגיעם לחלקת האדמה, החל ר' חיים מודד את החלקה לארכה ולרחבה לכל ד' רוחותיה.

ולפתע, התכופף ר' חיים והשתטח על האדמה וקירב את אוזנו אל האדמה כאילו הוא מאזין למשהו מסוים, לאחר כמה דקות קם ר' חיים והודיע לכולם להתלוות אליו חזרה העירה, מבלי שיש להם מושג במחזה המוזר שהתרחש לנגד עיניהם. באין אומר ואין דברים חזרו כולם העירה, והתיישבו בחדרו של ר' חיים לשמוע מה בפיו ומה יחרוץ בעקבות הביקור בחלקת האדמה, התיישב ר' חיים ופתח את דבריו ואמר; שמעתי את טענותיהם של שני הצדדים דנתי בדבר ניסיתי להכריע אך לא עלתה בידי, החלטתי שעלי לשמוע מה בפיו האדמה עצמה, מה דעתה, למי היא שייכת! לשמע המילים הפולחות הללו לא ציפה אף אחד ומשום כך הס הושלך בחדר בית הדין, כולם שמו אזניהם כאפרכסת לשמוע את המשך דברי המרא דאתרא, ואמר להם ר' חיים, מה תחשבו שענתה לי האדמה? היא אמרה לי שהיא עצמה לא שייכת לאף אחד מבעלי הדינים! להיפך שניהם שייכים לה! מה להם לריב ולהתקוטט והרי יגיע היום ושניהם יגיעו אלי!

הפסק הובן במלא חומרתו, ומרוב בושה כבשו בעלי הדינים את פניהם בקרקע, על כי לא הסכימו בשום אופן להגיע לפשרה, ועל אתר הסכימו להתפשר ולסגור ביניהם את המחלוקת המרה. "כי לי כל הארץ!!!"

(דרשו - הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג)

במצות שמיטה ויובל, אומרת התורה 'והארץ לא תמכר לצמיתות, כי לי כל הארץ' (ויקרא כה כג), נצטוונו להפסיק עם עבודת האדמה, להפקיר אדמותינו ולשחרר את העבדים משליטתנו. מה יש בה במצוה זו ומה תכליתה? ביאר לנו מרן המשגיח ממיר רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל בספרו דעת תורה, שמטרת מצוה זו לומר לנו 'כי אין אנו בעלים על רכושנו!' בהסרת הבעלות על האדמות והעבדים, מודים אנו ומחליטים בעצמנו - כי לה' הארץ ומלואה! ואף שהחזקנו בנכסנו במשך יובל שנים, הרי מצהירים אנו בבא שנת היובל - כי לה' הארץ ומלואה ואנו בה רק כגרים ותושבים.

באה מצוה זו ללמדנו, כי אל יחשוב האדם בלבו כי מקומו כאן בארץ הוא לצמיתות - כי הארץ לא תמכר לצמיתות, מצבנו כאן בעולם הזה הוא ארעי, אין לנו שום קביעות לא בעצמנו ולא בנכסנו, הכל ארעי, וממילא יתבונן ויחשוב כי יבא יום וצריכים להסתלק מן העולם וליתן דין וחשבון...

את המעשה הבא סיפרו מרן המשגיח ממיר, מעשה שיש בו כדי להמחיש לנו את המושג 'כי לי כל הארץ'!

בזמן כהונתו של מרן רבי חיים מוולוז'ין זצוק"ל כרבה של העיר וולוז'ין, היה מעשה בשני אנשים מתושבי העיר שפרץ סכסוך ביניהם, האחד טען כי מגרש פלוני הנמצא בקצה העיר שייך לו, ואילו השני טען שלי הוא.

החליטו בעלי הדין לגשת לדין תורה אצל המרא דאתרא הלא הוא מרן הגאון רבי חיים זצוק"ל, התייצבו הם ביום שנקבע, וכל אחד שטח טענותיו וראיותיו לכאן ולכאן, שמע הגאון את טענותיהם וראה כי רחוקים הם בעמדותיהם אחד מהשני, ולכן אף ניסה לפשר ביניהם ולהגיע לפשרה שתוסכם על שניהם, אבל עקב עקשנותם שלא לבוא אחד לקראת השני בשום אופן, החליט מרן רבי חיים לעשות מעשה.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לשמוע ולל השומיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

איסור היציאה בשבת מחוץ ל'תחום' - מדאורייתא או מדרבנן?

"אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְקוֹמוֹ" עוסק באיסור מלאכת הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים, ולא באיסור תחומין, ולדעתם, אין הבדל בין שנים עשר מיל לאלפיים אמה.

ונחלקו הפוסקים לפי הדעה שתחום שנים עשר מיל אסור מדאורייתא, האם גם ביום טוב האיסור הוא מדאורייתא. ולהלכה, בשעת הדחק יש להקל, ולהחשיבו ביום טוב כאיסור דרבנן.

[שו"ע תרנה, א, משנ"ב ג, ושעה"צ ג; ביאורים ומוספים דרשו, 5 ו 8]

חכמינו ז"ל אסרו על האדם להתרחק בשבת וביום טוב יותר מאלפיים אמה (912-1,152 מטר, לשיטות השונות) מהמקום בו שהה ב'בין השמשות' שבכניסת השבת, ואיסור זה נקרא 'תחומין'. ויש אומרים שהתרחקות של שנים עשר 'מיל' (10.94-13.82 ק"מ), אסורה בשבת מדאורייתא, ודורשים זאת מהנאמר על מחנה ישראל, שאורכו היה שנים עשר מיל: "שָׁבוּ אִישׁ תַּחְתּוֹי אֶל יֵצֵא אִישׁ מִמְקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי". מאידך, יש אומרים, שהכתוב

מדוע יש איסור 'תחומין' על חפצים השייכים לגוי?

ישראל מותרים בטלטול מחוץ לתחומם. וחפצים שהוצאו בשבת אל מחוץ ל'תחום' - אף אם הדבר נעשה על ידי גוי - אסור לטלטלם יותר מארבע אמות; ואם בהיותם מחוץ לתחום הוכנסו לרשות היחיד כלשהי, כגון בית גדול, או אף עיר המוקפת במחיצות של 'עירוב' כדין - מותר לטלטלם בכל רשות זו.

[שו"ע תרנה, א, ומשנ"ב א-ב; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

בהמשך לאמור: בנוסף על איסור 'תחומין' לאדם, יש איסור תחומין בשבת וביום טוב גם על חפצים, דהיינו שאסור להוציא חפצים מחוץ לתחומם של בעליהם. ואף חפצים השייכים לגוי - גזרו חכמינו ז"ל שלא לטלטלם מחוץ לתחומם, למרות שהגוי אינו מצווה על איסור 'תחומין'. והסיבה לכך, שחששו חכמים שאם יתירו לטלטל חפצים אלו, שיש להם בעלים, מחוץ לתחומם, יטעו לחשוב שאף חפצים של

גוי שעשה מעצמו איסור דרבנן בשבת עבור ישראל - האם מותר ליהנות מתוצאות המעשה?

אם הישראל לא ביקש ממנו שיעשה זאת - אסור לישראל זה שהמלאכה נעשתה עבורו ליהנות ממנה בשבת, ואף במוצאי שבת עד 'כדי שיעשה', דהיינו, עד שיחלוף זמן המספיק לעשיית המלאכה באופן שבו עשאה הגוי. ולאחרים - אם מדובר באיסור דאורייתא, אסור אף להם ליהנות מהמלאכה עד 'כדי שיעשה', אך אם מדובר באיסור דרבנן, מותר להם ליהנות מהמלאכה אף בשבת עצמה.

[שו"ע תרנה, א, ומשנ"ב ב-ג; ביאורים ומוספים דרשו, 4; שו"ע רעו, ב, רשכה, ו רח]

אמירה לגוי לעשות איסורי שבת בשבת, בין איסורים דאורייתא ובין איסורים דרבנן, אסורה מדרבנן. כִּיתָר איסורי שבת מדרבנן, מכונה איסור זה בשם 'שבות', ואמירה לגוי לעשות איסור דרבנן מכונה 'שבות דשבות', וחכמינו התירו אמירה זו לצורך מצוה. ויש מהראשונים שסובר שלצורך מצוה מותרת אמירה לגוי אף במלאכה דאורייתא, אך אין להקל כדעה זו.

וגוי שעשה מעצמו את אחד מאיסורי שבת עבור ישראל - אף

* במשך כל ימי חג הסוכות אסור להריח הדס שקיימו בו את מצות ארבעת המינים. ואף בהבדלה של מוצאי שבת חול המועד, אסור להשתמש בו לברכת 'בורא מיני בשמים'. ולאחר החג מותר להריחו. ואת האתרוג, מותר להריח, אך למעשה, יש להימנע מהרחתו מאז שייעדוהו לקיום המצוה - אף בימים שלפני החג - עד לאחר החג; משום שהפוסקים נחלקו אם מברכים עליו את ברכת הריח. * רבים נוהגים להניח את הלולב, ההדס והערבה, במים במשך ימי החג כדי לְשַׁמֵּר את רעננותם, והפוסקים משבחים מנהג זה. וכמו כן, רצוי להחליף את המים בכל יום, כדי לשפר את תועלתם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע נוהגים לעשות 'עטרה' בטלית?

אולם, בשם האריז"ל מובא, שדווקא במשכן הקפידו על ענין זה, משום שקדושת המשכן לא היתה שווה בכל צדדיו; אבל בסוכה ובטלית, הקדושה שווה בכל חלקיהם, ואין צורך להקפיד על סדר מסוים להעמדת הסוכה או לעטיפת הטלית; ואכן, האריז"ל לא עשה עטרה לטליתו. ויש שכתבו, כי המנהג כדברי מהר"ש והשל"ה.

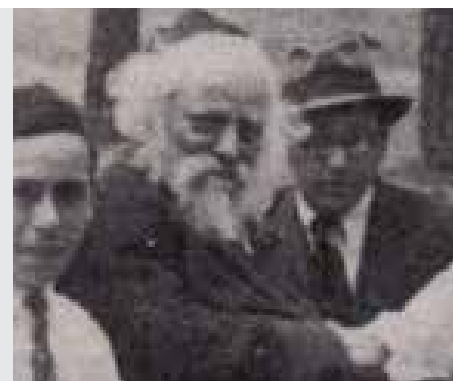
רבי שלום [המכונה 'מהר"ש'] מנויטשט, רבו של המהרי"ל, נהג לסמן את דפנות הסוכה, כדי להעמידן בכל שנה באותו המקום, ודימה זאת לאמור בתלמוד הירושלמי על קרשי המשכן, שבעת הקמת המשכן במסעות בני ישראל במדבר, העמידו כל קרש בכל פעם באותו המקום שבו עמד בפעם הראשונה שהוקם המשכן. וכך כתב גם השל"ה הקדוש לענין הטלית, שנהגו לעשות בה עטרה, כדי לוודא שתמיד יהיה הראש עטוף באותו הצד של הטלית.

[ביה"ל תרל, ה, ד"ה לעשות; ביאורים ומוספים דרשו, 29]

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הלוח היומי

ה' בכסלו | רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, מקמניץ, ר"י כנסת בית יצחק בסלבודקא ובעל ברכת שמואל

ביום זה בשנת תמ"ח אירע נס בעיר פוזנא, כאשר לאחר שקבעו תענית ציבור על עלילות שהופצו בעיר נגד היהודים, הצליחו בחסדי שמים לעצור את הפרעות שרצו ההמון לעשות ביהודי העיר.

יארצייט:

שצ"ב: רבי שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי איידלס זצ"ל, המהרש"א, בעל חידושי הלכות וחידושי אגדות. תקנ"ד: רבי דוד ב"ר יואל דישבק זצ"ל, בעל פרדס דוד.

תרט"ז: רבי דוד ב"ר יהודה לוריא זצ"ל, מביחוב ובעל שו"ת הרד"ל, כוכבי אור, נפש דוד ועוד.

תרל"ד: רבי אשר אנשיל ב"ר שמואל יונגרייז זצ"ל, ר"י ואב"ד טשנגר בעל מנוחת אשר.

ת"ש: רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, מקמניץ, ר"י כנסת בית יצחק בסלבודקא ובעל ברכת שמואל.

מדוע בכה ה"חתם סופר"?

פעם ה"חתם סופר" נמנם, ואחד שהיה שם אמר: "אומרים שה'חתם סופר' גאון גדול, איני רואה את הגאונות שלו", השני שהיה שם אמר: "אומרים שהוא חכם גדול, איני רואה את חכמתו הגדולה", והשלישי שהיה שם אמר: "אומרים שהוא ירא שמים גדול, איני רואה את היראת שמים שלו", ולפתע ה"חתם סופר" התעורר והחל לבכות ואמר: "מה שאמרתם שאיני גאון וחכם איני מצטער כי עמלתי לפי כוחותי, אך שאמרתם שאיני ירא שמים, אני בוכה ומצטער כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים".
(דרכי מוסר להג"ר יעקב ניימן - שמות)

נשתדל ללמוד בספרי מוסר ויראת ה', ובכך נקנה בלבנו יראת שמים אמיתית

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il